

Szerkesztőség:

Az arad-ésánádi egyesült vasutak palotájában, hová a lap szellemi részét illető közlemények intézendők.

Bémmentetlen leveleket csak ismert kéztől fogadunk el. Kéziratokat vissza nem küldünk.

Kiadóhivatal:

Az „Arad Nyomdatársaság”, az arad-ésánádi egyesült vasutak palotájában van, hová hirdetések, előfizetési pénzek és a kiadás körüli panaszok bémmentve küldendők.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS KOZGASZDASÁGI NAPILAP.

Előfizetési árak:

Table with columns: Helyben, Vidéken, Éves áron, Féléves áron, Negyed évre, Egy hónapra. Includes prices for Arad, Budapest, and elsewhere.

Hirdetések díja:

Table with columns: Nyolcz hasábon pettenor egyezéri hirdetésnél, Minden következőnél, Bélyegdíj külön, Nyilntér sora. Includes rates for different types of ads.

Meddig tart a hármasszövetség?

Budapest, október 13. Nagyon unalmas kezd már lenni ennek a hármasszövetségnek folytonos verklezése. Amint valamelyik uralkodó megmozdul, rögtön telkik a lapok a hármasszövetség megszűléséről...

Amig Németország Franciaországtól fél és a szláv antonizmusban megbízható támaszt nem talál; amig Olaszország a francia szomszédjától és politikát magára nézve veszedelmesnek találja; amig Ausztria-Magyarország fenyegetve lesz kelet felől...

Valóban nehéz lenne megjövendölni, hogy azokat az ellentéteket, melyek a hármasszövetséget összetartják, s a francziától, oroszától elválasztják, mikor fognak megszűnni.

Mi abban a nézetben vagyunk, hogy a hármasszövetség ki fogja józanítani ezeket az országokat elbűbölt, a háborútol pedig nem félünk. A mai világnak nincs annyi pénze, hogy a most kitörhető háború költségeire fedeztetne tudja nyújtani.

Mi abban a nézetben vagyunk, hogy a hármasszövetség ki fogja józanítani ezeket az országokat elbűbölt, a háborútol pedig nem félünk. A mai világnak nincs annyi pénze, hogy a most kitörhető háború költségeire fedeztetne tudja nyújtani.

Bécsben nem is ember van másfél millió, csak lélek. S mily óriási göczpont, hány vasuti vonal hordja oda az élelmiszereket? Hát most már három millió katoná, mind ember. És ennek a szállása. A lovak élemezése, lőszer, építő eszközök, ágyuk stb. Vegyük most már a szövetségesek 7 millió emberét (mert népföldök is lehet itt), ismét a francia és orosz 7 millió emberét. Hát még a semleges katonákat? Ily háborút azok sem nézhetnének mozgósítás nélkül. Vagy 20 millió ember mozgósítva. Micsoda miniatúr gyerekség volt ehhez képest a népvándorlás!...

Hát egy ilyen háborútól nem lehet félni. A gyilkoló pokolgépek, ágyuk és fegyverek nem jöhethetnek használatba ily nagy tömegnél világpusztulás nélkül, s ha csak a világ végének fantasztikus képét lehetesnek el nem fogadják, ha csak az utolsó ítéletnek ezeneképpen megvalósulhatását el nem hisszük, egy háborút nem tarthatunk lehetségesnek, mert aki azt a háborút el akarja kezdeni elébb vagy ötezer millió készpénzre tegyen szert, különben egy fél év mulva csödöt mond. És hol az az ötezer millió!?

Hiszen törökön máris az ágyu hegyen-völgyön, avagy régen befejeztük volna már az összevesztést, ha összemertünk volna veszni, de aminthogy nem merünk összeveszni ma, annál kevésbbé fogunk merni holnap, mert holnap ismét több lesz egy embertírtó találmánnyal, holnapután fegyvereket kell ismét tökéletesíteni, amig francia és orosz be nem látják, hogy ez így fog menni in finitum anélkül, hogy közelebb jutnának a célhoz csak egy lépéssel is. Az a káposc pedig, mely ma a hármasszövetséget összetartja, vagyis a három hatalom érdeke, a legbiztosabb garancia arra, hogy a helyzettel szemben fenn fog állni, Istén tudja meddig: talán amíg az örök béke mesés ideálja be nem köszönt. G. B.

A kultuszminiszter Bécsben. Csáky Albin gróf közoktatásiügyi miniszter, mint a „B. C.” Bécsből jelenti, hétfőn Ó Péter által hosszabb kihallgatáson fogadtatt és délután visszautazott Budapestre. A „Fremdenblatt” híre szerint a miniszter hosszabb ideig érkezett Galimberti nuncziussal.

A kereskedelmiügyi budget. Budapesti újság lapunknak: A kereskedelmi társaság költségvetésének tárgyalása a képviselőház pénzügyi bizottságában eklátáns bizalmi szavazattal lett kereskedelmi ügyünk vezetője iránt. Valóban meglepődeléssel tekinthet Baross azon körülményre, hogy az ő tevékenységének megítélése körül elmúl minden pártviszály s az ellenzék versenyez a szabadulv pártal ama elévülhetetlen érdemek elismerésében, melyeket hazánk gazdasági fejlődése körül szerzett magának. Csakugyan ritka látvány parlamentileg kormányzott államokban, hogy a minisztérium ellenfelei kényszerítve látják magukat lovacsián letenni a kardot annak egyik tagja előtt s konstatálni, hogy annak működése bátor, merész és hasznos, alkalmas az országnak az ő őrizetere bizott értékeit a legjobban előmozdítani. Ilyen egyhangu elismeréssel adóztak Barossnak a pénzügyi bizottságban s őp oly örömet, mint tartósan fogja a köz-közkeletüny ratifikálni ez ítéletet. Mert kereskedelmiügyi miniszterünk sokoldalúsága, erélye, személtis inicitatívája valóban kihívják a bámulatot és hálát. Ahol az ipar terén valamit teremteni kell, ott nem mulasztja el. Baross érvényesítési teremtő erejét. Allamférfini éleslátása rögtön felismeri iparunk lézagaft serélye azonnal akciójába lép a hiányzó létheleptetésre végett. A hatalmasan felviruló cukoripar, a textilipar reményteljes növekedése hangosau hirdetik az ő diadalmas alakító erejét, mely arra törekszik, hogy Magyarország közgazdaságát emancipálja az eddigéle domináló külföldi produkció alól. Hasonlóképpen gyakorlatja termékenyítő befolyását egyéb ipari szakokra is, melyeknek bátorításra, elősegítésre van szükségük az állam részéről. Kéze mindenhol ott van s a hol működik, új údás fakad az addig terméketlen talajból. A magyar kereskedelem fejlődése hasonló gondoskodásnak örvendő e tetterős miniszter részéről. Ha kereskedelmünknek nem igazságtalanul azt vetik szemére, hogy, hiájával van a távolba tekintésnek, az alkotó vállalkozási bátorságnak: Baross itt is látja veti kezdeményezését, hogy kereskedelmi életünk jövő fejlődésének megadja az irányt. Fiume emelése, Magyarország emancipálása az osztrák-magyar Lloyd-tól, intézkedések egy nagyszabásu magyar tengeri hajózási létesítésre végett, a Vaskapunak az ő páratlan erélyével megkezdett szabályozása, a magyar kereskedelmi társaság megalapítása: mindezek elő impulzusok, melyeket a nemzetnek csak engedelmesen követnie kell, hogy elérje a kereskedelmi fellendülés ama fokát, amelyen egyedül lesz csak képes megfelelni Magyarország a Kelet és Nyugat közti kulturálisziójának. És a forgalmi politika! ez egyike azokra tereknek, melyen a legfényesebben bevált ezen államférfi lángesze. Tiszteletteljesen s bámulva tekint a külföld e miniszter teremtő bátorságára, aki személytarifa

reformjával korszakot alkotott a világforgalom történetében. Inicitatívája magával ragadta az egész világot s hazánk neki köszöni a szerencsét, hogy uttóroje lett a forgalmi ügy új aerájának. A zónatarifa után, melyet innár Európa összes nemzeti elfogadnak lassanként, az áruforgalom reformját bocsjátja Baross, és a civilizált világ feszült figyelemmel tekint új vállalkozására, melyet nemzetünk már előre megtapsol. Így nyilvánul irja a „Pester Correspondenz” — kereskedelmiügyi miniszterünk fényes tehetőség és valóban bámulatos teremtő ereje a neki jutott tágas tevékenységi kör minden terén. A pénzügyi bizottság egyhangu elismerést és köszönetet nyilvánított neki ez értés az egész ország helyeslése kíséri a manifesztációt, mely egy pillanatra minden pártellentétet megszüntettni látszott.

Késedelmi kamat községi potádó után nem szedhető. A belügyminiszter azt az utasítást intézte a vármegyékhez, hogyha vannak területükön oly községek vagy rendezett tanácsu városok, melyek a községi potádó után késedelmi kamatot szednek, szigoruan hagyják meg azoknak, hogy e gyakorlatot a jövő évtől kezdve szüntessék meg. Tételek törvény ugyanis nem oldván meg a kérdést, szedhető-e községi potádó után késedelmi kamat, egyenlőtlen gyakorlat fejlődött e tekintetben ki s az ország némely községekben szednek késedelmi kamatot, másokban nem. A miniszter törvényeinek szelleméből azt a következtetést vonja le, hogy községi potádó után késedelmi kamatok szedése nem jogosult s hogy az egy újabb és oly teher, melylyel az adózo polgárokat törvény intézkedése nélkül illetni nem lehet. Ez szolgált indokál a megyéhez intézett szigorú utasításának.

Taaffe gróf lemondásának híre terjedt hétfőn el a bécsi börzen és utódjául Kiehlmannsegg gróft, Alsó-Ausztria helytartóját, emlegették, kit a király állítólag már meg is bizott a kabinet-akritással. Míttan azonban illetékes körökben minderről semmit sem tudnak, a hír valószínűleg börzemanőver volt.

A pénzügyminiszter tervai. A pénz megdrágulása, mely összefüggésben van az európai pénzpiacokkal, mint a „Pol. Corr.” jelenti, annyiban lesz befolyással a magyar kormány pénzügyi műveletoire, hogy késleltetni fogja a biztosított vasutak különböző, összesen mintegy 100-110 millió frtra rugó czimuleteinek konverzcióját.

Külföld.

Cavallotti beszéde. Vasárnap Florenczben az irredenta nagy tüntetést, illetve bankettet rendezett a párt egyik vezére, Cavallotti képviselő tiszteletére, hogy ezzel ellensúlyozza Crispi miniszterelnök múlt heti beszédét. Az ünnepegy alkalmmal ismételve kiáltották a nagy számmal összegyűlték: „Éljen Oberland! Éljen Triest és Trient!” Az ebéd folyamán Diego Martelli közszóntötte föl Cavallottit: mikor a toasztban Crispi nevet említette, leirhatatlan zaj és zűrvavar keletkezett; fűtyölték, nevettek, ordítottak, közbe-közbe ily kiáltások hangzottak: „Le Crispi!” A pokolba a bülvány! Pellengérre a hitességével.” Hasztalan próbálták a rendezők a társaságot megnyugtatni: egy vékony, apró emberke, a florenczi „Kis utcagyerek” című éleztlap szerkesztője, azt kiáltá: „Tűyrekétek vagy férfiak vagytok-e? Legyünk komolyak, vagy menjünk haza!” „Bravo utcagyerek!” — hangzott vissza a társaságból, mely csak nagy nehezen csöndesedett le. Martelli végre folytathatta beszédét s felhívta Cavallottit, feleljen az olasz demokrácia nevében egy renegetának rágalmaira. Ekkor ismét mindentől azt kiáltották: Le Crispi! — Viharos tetszés-zaj közt állt fel Cavallotti s a legszemélyesebben támadta meg Crispi. Mutatól a beszéde e részéből szolgíthatnak a következő passzusok: „Inadkozál Crispi, hogy az igazság szelleme mielőbb megszálljon. Orgyilkos fegyverrel támadt meg bennünket, hazudtál, s aki hazugsággal él, az nem érdemes az államférfi nevére, az csak alanti üzretek ügyletoit végzi.” Azután elmondta, hogy Crispi nemcsak az olasz népet gunyolja és rágalmozza, hanem a halottakat is. Főlemelítette továbbá, hogy 1880-ban maga Crispi dolgozott oda, hogy Olaszország és Ausztria közt háború keletkezék. „Mit tett ő akkor, — kérdi — aki most képmutatónak azt tartja elének, hogy Olaszország údve a Habsburgok kezétől függ? 1880-ban történt; engem kiutasítottak Triestből. Cairol a kintastás vizszavonását kívánta Bécsből, mely előtt most Crispi tétre borul. Mit tett akkor Crispi? Alig voltam Udineban, táviratilag meghagyta nekem, térjek vissza Triestbe, mert nem igen fog jobb alkalom kinálkozni a szakításra Ausztriával. Így tett akkor Crispi, 1880-ben pedig a hármasszövetség vétését szégyennek nevezte Olaszországára, — ma meg azt kívánja, hogy érte barékoskorut adjanak neki.” Később így folytatta: „Crispi, te azt mondd nekünk, hogy a hazasági köteletek meg kell tartani. Mi azt feleljük; nem, nem mind egyikeket, tehát ezt sem, melyben a menyasszonyt meg nem kérdezték. Mi az elválast kívánjuk nekünk boldogsága, údve nevében.” Cavallotti viharos tetszés közt végezte beszédét. Utána Imbriani szólt. Azt mondta Crispiről, hogy lázadó, ki felett teljes joggal napirendre lehet térni. Azután adakozásra

AZ „ARADI KÖZLÖNY” TÁRCZAJA.

Október 15.

Az én frakkom.

(Humoreszk.) — Az „Aradi Közlöny” eredeti tárczája. — Alphonse Daudet, a francziák nagy-névi írója „Premier habit” című novellájában remekül írja le azon élményeit, melyeket azon a napon, midőn első frakkját először vette magára, élt át. Daudetnak azóta bizonyára több frakkja is volt, de ezek történetét nem találta már megőrkítésre méltónak, valószínűleg azért, mert ha már az első oly kalandokra sortorta, melyeket csak ő képes élvezhetően előadni, a későbbiek oly eseményeknek lehetnek tanui, miket ő sem tudott volna pirulás nélkül papírra vetni.

Az én frakkom sokkal szerényebb és szolidabb, nem látott, tapasztalt ő nagy dolgokat, mikről az ember tudni sem szeret.

Boldog idők voltak azok, midőn csináltattam. Szerelmes valék egész — a nősülésig. De mehetségre meg szolgált, hogy nagyon fiatal voltam. Még sohasem fészült addig frakk érzelmudus kelmleire, de most okvetlenül szereznem kellett egyet, mert ő szép volt, oly szép, mint a leghirebb költők és festők eszményképei együttvéve.

volna Galatheáját. Ha az utcán ment és egy kis töcsát kikerülendő, ruháját diszkrétül fölfogta és hófészár harisnyájának csekély, elenyészőleg csekély részét látni engedé, e látványba Diogenes, Nestor, Homer, Luther és Schopenhauer tökéletesen belebolondulhattak volna.

Ó volt első szerelmem! Első szerelem! Ki ne tudná ennek jelentőségét! Minden reggel a piacra ment vásárolni egy cseléd kíséretében és én addig követtem nyomdokait, hogy végre elsőrendű szaktékintélylyé képeztam magam a kalarábé, sponót és ideai burgonya kérdéseiben.

Megtudtam, hogy atyja háztulajdonos és szilárdul elhatároztam, hogy megkértem kezét. Szabómhoz futottam és megrendeltem egy frakkot, amilyen még sohasem került ki egy szabó műterméből. Midőn magamra vettem, éreztem, hogy ellenállhatlan vagyok és Stellának (a neve is mily gyönyörü!) meg kell majd engem hallgatnia.

Szívem hevesen dobogott, midőn lakására értem. Ő a konyhában volt és málnaszörpöt készített. Ruhája ujjja fel volt gyűrve és látni engedé hószín karjait. Tehát még jó gazdasszony is a kicsike és maga vezet a konyhai kormányt! Hol lehetett volna még egy ily tökéletes leányt találni! Kész vagyok meghalni, de őt minden áron birnom kell előbb.

Elszántan léptem a konyhába és Stellához közeledtem. De elragadtatásomban nem vettem észre egy reneteg nagyságu lábast, mely a konyha padlóján állott; megbotlottam, három torokból kétségbeesett vészkiáltások törtek elő, valami habzó, piros folyadék loccsant egész a menyezetig és futott le ismét a falakon — szóval a málnalébe estem.

Midőn Stella és a két cseléd ijedelműből magukhoz tértek, hangos kacajra fakadtak, de én egy szót sem voltam képes elhozni, mert a málnalé számba csurgott és azt bordópirosra festé. Ily helyzetben természetesen nem vallhattam szerelmemt és kénytelen valék visszavonulni, miközben minden lépésnél egy málnaléocsát hagytam magam után.

Soh' sem mertem többé Stellának szemé közé tekinteni, mert ha később találkoztam vele, mélyen lesütötte szemét és meglátszott rajta, hogy nagy megérintésébe kerül nevetését visszafojtani.

És ez idő óta frakkomnak türehetetlen málnaszaga van. Korunk legnagyobb tisztító intézetébe adtam és a tökély magaslátán álló vegyi kezelés folytán vissza is nyerte hajdani fényét, de málnaszagát nem vesztette el. És ha ezentúl valahol málnaszag volt érezhető, az éles elméjű kortársak rögtön kitalálták, hogy az én frakkom közél van.

Többször is szerepelt még nyilvánosan, mert — sajnos — nem elégedtem meg első szerelmemmel és annak keserü, vagyis inkább édes tapasztalataival. Nagyon sok lányba lettem még azóta filig szerelmes, de saajtsákos dolog: minél jobban és őszintébben szerettem egy leányt, annáljobb parthiet csinált — másvalakkival. Anyira ment a dolog, hogy valamennyi leány azon volt, hogy engem meghódítson és ha ez bekövetkezett — és a szépnem iránt bennem lakozó fogékonysággal fogva ez legtöbb esetben sikerült — akkor biztosan számíthatott legalább is egy miniszteri titkára. Sőt hát hoppon maradt aggszízlet is sikerült ez által előnyösen férjhez adnom.

Azt hiszem, hogy ez a csodálatos tulajdonság még most is bennem lakozik és ha ez tovább így lesz, frakkom sohasem fogja hivatását betölteni, sohasem fogok benne az oltár előtt állani és a forrón szeretett menyasszonynak boldogító (t. i. engem boldogító) „igent” susogni.

Frakkom egyébként többször volt oly helyzetben, hogy viselői benne mondták ki az örökre kötelező „igent” az isten színe előtt, de sajuos, sohasem voltam ilyenkor én, hanem barátaim egyike benne, aki esküvjöére frakkomat kölcsön kérte.

Fiatalok, reményteljesek és szegények voltunk és ha valaki közülünk egy lányt választott magának, az én frakkomnak jutott a megtiszteltetés, hogy ünnepló ruha gyanánt szerepeljen. Ha aztán a menyegző után visszakerült hozzám, lélek-tani tanulmányokat tettem rajta, melyek csallhatatlan eredményre vezettek.

Midőn Muki barátom nősült, el akarta velünk hitetni, hogy Malvint szerelemből veszi el, nem pedig azért, mert atyja őt egy jó hivatalba fogja beprotézsalni. Mikor frakkomat a lakodalom után visszakaptam, mindjárt tudtam, hányadán vagyok. A kabát egyetlen gyűrődést, a legkisebb ráncot sem mutatva. Az a világosgyeny pedig, aki menyasszonyával szemben oly tartózkodó, hogy kabátjában a legesekélyben kár sem esik, hiába fecseg szerelmeröl.

Eppen így történt, midőn Bandi barátom bujt a házasság jármába. A hazaküldött kabátom különböző pecsenyék és sütemények jelentékeny maradványait fedeztem fel. Az a világgyeny, aki lakodalma napján ekkora étvágygyal bir, nem szeretheti mélyen menyasszonyát.

Egészen más képet mutatott a helyzet, amikor Gyula barátom nősült. Bárhol tapogattam meg a frakkot, mindenütt könyök nyomai voltak érezhetőek, akár-hová nézett az ember, mindenütt fehér puder-foltokat lehetett rajta látni. Itt már tiszta szerelem hozta össze a szíveket.

Ily magasztos alkalmak frakkomat természetesen nagyon megviselték annyival inkább, mivel nyárón az hozzám éppen nem méltó társaságban kellett tespednie. Midőn ugyanis a tavasz beköszöntött, frakkom segítségével — mi tures-tagadás — az újabb állami életünkben oly fontos pénzügyi műveletet: a konverzciót cselekedtem meg, amennyiben azt zálogba csepartam és a kamat-biztosítás folytán megcsontított kölcsön kikerekitése mellett felöltömet didergő keblemre öleltem.

Ha aztán a farsang beálltával ismét hazahoztam és a viszontlátás örömeit könyes szemekkel élveztem: szegényke oly gyűrődött és ráncos volt, hogy majd megszakadt belé a szívem. Nagy fáradtsággal sikerült ugyan régi fényét ideig-óráig visszaadnom és ismét megjelentem benne a különböző balákon és pikniken, de korának elpalástolása évről-évre több nehézségbe ütközött, és most összeszorul a szívem, ha rá tekintek.

A gomblyukak kiszakadvák, a varrá-sok megfakultak és szabása is a rég letűnt dicsőség korába tartozik. Minden erőlködés hasztalan! A málna — most pláne a penészes — még mindig érezhető rajta és ha az elválast keserü-sége még is öl, kénytelen vagyok a küszöbön álló idei szezonra egy új frakkot csináltatni. —y. —6.

szólította fel a közönséget a trienti Dante-szobor javára. Hangzottassuk — végzi — a nemzeti kiállítást: Triest és Trient! — Cavallotti beszéde Olaszországban élénk figyelmet keltett.

Legujabb posta.

Natalia királyné emlékirata. A Natalia királyné emlékiratát dolgoztatót ki, melyet a novemberben összeülő szakszűz-naknázandóközik biterjeszteti. A királyné azt követeli, hogy szabatosan állapítsák meg a jogkörét, hogy miut a király anyja ellenőrizhesse annak nevelését. A memorandumhoz okiratokat fog mellékelni, melyek a változó vonatkoznak. Ha a szakszűzina nem tesz eleget óhajának, úgy örökre elhagyja Szerbiát és Franciaországban fog megtelepedni.

Orosz lapvélemény. A „Grasdanin“ sajnálatos és káros előjelét mondja azt a fölfogást, hogy Oroszországnak és Ausztria-Magyarországnak érdekei keleten kiegyeztetetlennél és hogy Oroszország barátainak a Balkán-félszigeten föltétlenül Ausztria-Magyarország elleneségei kollene lenniök; ezt az előtelet számos ultra-szlevoffi orosz publicista is terjeszti; nagyon sokat, amit Ausztria-Magyarországnak rónak terhére, és látásu politikuskok fölfogása szerint Németországban gondoltak és koholtak ki. Ez állítás helyességét legjobban bizonyítja a szerbiai radikálisok állásfoglalása, kiket Oroszország legmegbizhatóbb barátainak tekintenek; Oroszország szerbiai barátjai egyáltalában nem tanusítanak Ausztria-Magyarország iránt ellenséges hajlamokat és Ausztria-Magyarország meggyőződhetik arról, hogy Belgrádrban oddig gyakorlatilag befolyásának elvesztése éppenséggel nem jelent valami fenyegető veszélyt; nagyon könnyen megeshetik, hogy Ausztria-Magyarország Bulgáriában is, persze megfordított értelemben, ugyanazt a tapasztalatot fogja tenni.

Táviratok.

A költségvetés. — Budapest, okt. 14. (Saj. tud. táv.) A képviselőház pénzügyi bizottsága Wahrmann Mór elnöke alatt tartott mai ülésében folytatva a földmívelési tárca költségvetésének tárgyalását. Előadó Dániel Ernő.

A kincstári birtokoknál Darányi kérdést intéz a miniszterhez az ország déli vidékein tervezett nagyobb telepítések iránt.

Bethlen András gr. miniszter válasza, hogy a telepek létesítése a filoxera által elpusztított területekből kiszorult szőlőművelők részére immuniusszükség. E telepítés azonban nagyobb kiadásokkal járván, szülő a magánvállalkozás bevonására törekszik, s reméli, hogy e törekvés célját is fog érni.

Dániel előadó hangsúlyozza, hogy a telepítés oly helyeken eszükséges, hol a föld rosszassága nem teszi már a priori lehetetlenné a telep fejlődését. E szempontból nem egészen szerencsés volt megválasztva a becsekereki telep. A telepítés teljes befejezése előtt szükséges lesz a megfelelő talajjavítási munkálatokról is gondoskodni.

Fehér Miklós államtitkár részletes felvilágosításokat ad a becsekereki telepítésről.

Gaal Jenő (pécskai) a telepítés nagyobb mérvű felkarolását óhajtja. A pénzügyi helyzet nem kívánja, hogy azon állami birtokok, melyeket az állam maga helyesen nem kezelhet, eladassanak, legcélszerűbb lenne tehát ezeket telepítés útján értékesíteni. A felvidéki népesség fölöslegét nagyon helyes lesz ez uton azon vidékekre terelni, ahol kevesebb a munka kereső.

Fehér Miklós államtitkár azon reményét fejezi ki, hogy rövid idő alatt életképes új telepeket fognak felmutathatni.

Helfy szükségesnek tartja, hogy a telepítés ügyében a miniszter rendszeres tervet dolgoztasson ki, s ha az egyszer meg lesz állapítva, következetesen vigye azt keresztül, mindig szem előtt tartva az állam politikai érdekeit. Közlebről várható a hivatalnoki fizetések átálalors rendezése, s akkor fog a rendezés e szolgálati ághban is megtörténni.

Wahrmann megjegyzi, hogy sohasem lesz elkerülhető az, miként egyes szakemberek át ne menjenek utjonnan keletkező, rövidebb időre számított magánvállalatokhoz, melyektől busás díjazásokat nyerhetnek.

A bizottság változatlanul megszavazza az előirányzatot.

A vizimunkákál a Darányi hangsúlyozza annak szükségét, hogy a Tiszavölgy térsége oly arányokban, mint az 50-es években kidolgoztatót újra kidolgoztassék.

Fehér államtitkár válasza, hogy készülőben van e térség.

Pazmándy kéri, fentartja-e a miniszter továbbra is a vízi kormánybiztosokat. Ezen alkalmazások nem annyira az ügynek, mint az illetőknek magoknak állnak érdekében. Az ily megbízásokat se a jó adminisztráció, se a miniszteri felelősség igényeinek nem felelnek meg.

Bethlen gr. miniszter válasza, hogy se őt, se elődeit az illetők jutalmazásának tekintete nem vezérelte. A javadalmazás nem állandó természetű, s az illetők igen sok esetben hasznos szolgálatokat tettek. Különbben is e kérdés a készülő vízügyi törvényben megoldást fog nyerni.

Horvánszky helyteleníti, hogy oly társulatokra is, melyek ügyeiket autonóm uton helyesen kezelheték, basáskodó kormánybiztosok küldetnek, akiknek hibái esetleg nagyon súlyosan érinthetik a társulati érdekeket. Mindenesetre szükséges, hogy az ily kormánybiztosok alkalmazása korlátoztassék.

Darányi hangsúlyozza, hogy most is csak kivételesn történi kormánybiztosok alkalmazása. A hozadó törvényben a társulatok állandó természetű ellenőrzésben részesülnek.

Hegedüs nagy szerencsétlenségnek tartana ily általános tervet. Mindennél, ahol megpróbálták, csak spekulációra vezetett, semmi egyébre. Helyes nagyobb mértékben, több egyöntetűséggel létesíteni telepeket, de nem általános sablonok szerint, hanem a konkrét tényezők körültekintő felhasználásával.

Helfy válasza, hogy mindenütt, ahol nagyobb szabásu telepítések törtétek, csak előzetesen megállapított terv szerint indultak meg, s minálunk is ez szükséges.

A bizottság helyeslőleg vévén tudomásul a miniszternek a telepítések ügyére vonatkozó előterjesztését, s hangsúlyozva ezen ügy erőlyesbb felkarolásának szükségét az előirányzatot megszavazza.

Az országos vízüépítészeti hivatalnál tekintettel annak sokoldalú tevékenységére, **Dániel** előadó csekélynek tartja a dologi kiadások előirányzatát s a fizetések közt is bizonyos aránytalanságot lát.

Darányi az aránytalanságok főokát abban látja, hogy itt a folyamterméni és

kulturmérnöki állások egyesítve lettek. Szülő ezen aránytalanságokat kiegyenlítőendőknek tartja, különönbben ezután is ismétlődni fog az, hogy legjobb szakörök oda fogják hagyni az állami szolgálatot.

Hegedüs úgy látja, hogy a homogen természetű ügyek igen sok kategóriára tagolhatnák szét a miniszteriumban, ami csak botrányos lehet úgy az eljárás és takarékos besztása, mint a személyzet kellő kihasználása tekintetében.

Matlekovics előtte szölvőlv szemben hangsúlyozza annak helyességét, hogy a folyamterméni és kulturmérnöki külső szolgálatok ügye a központban felállított országos vízüépítési hivatalnál egyesített.

Bethlen gr. miniszter kiemeli, hogy a két külön-özö kategóriaju mérnöki kar kiképzésére néve jóvőre nem fog különbség lenni; mikor ez meglesz, akkor fog bekövetkezni az egyesítés ideje. Ami a fizetések illeti, alá lennének helyezendők.

Matlekovics megjegyzi, hogy ezen állandó ellenőrzés a jelenlegi vízügyi törvény által is szabályozva van, e tekintetben tehát újabb intézkedésre nincs szükség.

Andrássy Manó gróf kiemeli, hogy oly visszaéléseket, minöket ezek a vízbiztosok elkövettek, csakis Magyarországon történek el. Akiket kineveztek, majdnem mind olyan volt, hogy nem is értett a dolhoz.

Gromon államtitkár vidéken. — Zombor, okt. 14. (Saj. tud. táv.) Bács vármegye ma tartotta évnegyedes közgyűlést, melyet kiválóan érdekessé tesz Gromon államtitkár jelenléte. Az államtitkár Sándor Béla főispán vendége, ki ma tisztelőre ebédet ad, este pedig a színház szölvőlv a vármegye és város notabilitásainak nagy részvétele mellett fnyes bankett lesz. A közgyűlésen az államtitkár kitüntetésé alkalmból a főispán üdvözölte, mit ő meleg szavakban köszönt meg. A megyei, városi és honvédtisztai karo testületéig tisztelőleg. Az államtitkár lelkesült ovációknak tárgya.

Spányol vámtarifá. — Madrid, okt. 14. (Saj. tud. táv.) A vámtarifa-bizottság 14 szavazattal, 11 ellenében a kereskedelmi szölvőlvök megújítása mellett nyilatkozott, de a legnagyobb kedvezményt biztosító záradék nélkül.

Egy ma illi hivatalos távirat jelenti, hogy a Karolina-szigetek lakóinak megfenyítésére Ponapera küldött spányol hadi hajók Mutalanifalvát bombázták. A partra szállott csapatok elfoglalták a bennlakók hadállását. Hét spányol meghalt, tizenkilenc megsesült. A bennlakók 150 embert vesztek.

Portugál kormány. — Lisszabon, okt. 14. (Saj. tud. táv.) A Reuter-ügynökség jeletoi: A kabinet az e hó 11-én jölvött módon megalakult.

Naptár. — Október 15. Szerda. Róm. kath. naptár: Terézia. — Protestáns naptár: Hedvig, Terka. — Görög-ország naptár (okt. 3.): Acrop. Demis. — A nap kél 6 óra 19 perczkor, nyugszik 5 óra 13 perczkor.

Időjárás. — Legnyomás: reggel 7 órakor 770.1 mm., délután 2 órakor 767.8 mm. — Hőmérsék: reggel 7 órakor 6° + 8.7, délután 2 órakor 6° + 20.1. Szél iránya és ereje: reggel 7 órakor K. 3. délután 2 órakor N. 4. Felhőzet: reggel derült, délután derült. — Csapadék az utóbbi 24 órában: 0 mm.

HIREK. — Nem jön a miniszter. Tegnap lapunkban közzöltük, hogy Bethlen András gróf földművelésügyi miniszter mára Aradra jövetelt jelezte. Az e részbeni értesítés vétele után a kiállítás igazga-

Az elvesztett paradicsom.

(Francia regény.)

Az „Aruli Közlöny“ számára eredetileg fordította: Gráciána.

— De ma, fiam? — Ügyvéd vagyok, atyám és szerettem Gilleltét.

Villadon már régóta eldobta a hirlapot. Nagy léptekkel járt fel s alá a szalóban. Rendkívüli haloványság borította el arcát.

— Lehetséges volna-e! lehetséges volna-e! ... mormogta ... Nem, soha! A gróf igyekezett André felbeszéléséit tervéről, megmondta neki, hogy Renandière csakugyan megölte Virginiet, mert életében még nagyobb büntetést követelt el; hanem mivel a gróf ezt a büntetést nem akarta megnevezni, nem volt képes Andriét más szölvőlvre hozni.

— Csak két napi gondolkozási időt engedj, akkor meg fogom talán mondani okaimat.

— Legyen két nap, atyám, mert nincs vesztegetni való idő, tanulmányoznom kell a bűnpert és találkozzom kell Renandière orrossal.

André kiment. Villadon most könyvekre fakadt és szölvőlvön kétségbeesésében felkiáltott.

— Ó! A Fernandé fia, védéné Renandière! ... Hát ezt is meg fogom én látni? ... Oh! istenem, jobban szeretnék meghalni!

A halottas ágy körül.

Miért kért Villadon két napi gondolkozási időt? Hiszen bizonyos volt benne, hogy soha nem fog mondani semmit a fiának. Talán azt remélte, hogy fia belátja tévedését és lemond szölvőlvéről. Azonban az első nap elmúlt, ugyszintén a második és mi sem változott. Csak Villadon kezdte nagyon gyöngyözök érezni magát. Harmadnap lefeküdt. Végre az

orvos után küldtek, az öreg Bourgneuil után, aki kijelentette, hogy Villadon már csak órákra számíthatja életét.

Gertrude is eljött Noellel a kastélyba, ahova a fiatal papot azonnal hívták és amint látta a két fiatal ember szomorú arcát, mindjárt sejtette a veszélyt. Engedelmet kért, hogy ő is mehessen be, ápolni a gróft.

Közül akar lenni férjéhez. Lábai alig viszik, egyszer el is ájul, de ismét összeszedi magát.

A nap elmulik minden változás nélkül a beteg állapotában. Noel visszatért a plébániába, de este ismét eljött a kastélyba Gertrudeal, aki könyörögve kérte, hogy őt is vigye magával.

Különbös asszony, — gondolta magában Noel, — éppen úgy szereti atyámat, és btyámat, mint ahogy én szeretem őket és a szerencsétlenség, ami bennünket ér, reá látszik nehezénni.

A kastélyban Gertrude könyves szemekkel kéri:

— Tisztelőndő nr. Ön meg van velem elégedve? Jól viszem a háztartást? Jól ápolom önt? Nem vethet semmit a szememre?

— Ön nagyon ragaszkodó Gertrude, és én is megszerettem önt. Miért?

— Egy nagy kegyet kérek öntől, tisztelőndő ur!

— Kegyet, Gertrude?

— Tisztelőndő ur, ne távolítson el engem, engedjen maradnom annak a szobának egy szögletében, amelyben Villadon ur haldoklik. Nem fogok lármázni. Nem is fognak hallani engem. Nem fognak látni, csak inádkozom. Nem vagyok egyéb, mint egy szölvőlv cseléd, de én önöket annyira szeretem, oh! ha tudná! ... És hegedédes arczán végiggyöngyöztek a könyvek.

— Legyen, Gertrude, mivel ön kívánja ... Különbben szükségünk lehet önre. Maradjon tehát mellettünk ... és inádkozzék atyámról ...

A haloványan világitott szölvőlvában csak Noel és Gertrude volt. Villadon nem aludt. Csak szölvőlvkált és gyakran felébredt.

Mindent tudott, ami körülötte történt. Gertrude némán elhelyezkedett.

Minden igyekezete daczára, a beteg mégis meghalott.

— Ki van ott? — kérdi Noeltől.

— Gertrude, atyám.

— Miért?

— Mintegy kegyet kérte tőlem az engedélyt, hogy az ön közelében maradhasson, megígérve, hogy nem lesz terhére. Megengedtem neki. Kiküldjem?

— Nem. Ő szeret téged ... hadd maradjon ... Ilyen módon te alhatsz ... kipihened magad ... Ha valamire szükségem lesz, előhívo.

Az éj egy része elmúlt; éjfélkor Andriának kellett jönnie, felváltani öcsét. Noel inádkozott.

Villadon néhány pillanat óta különös módon tekintett a fiatal papra.

Mintha valami bizalmas mondani-valója lett volna, de mintha nem merné elkezdeni.

Tekintete egyszersmind szelid és félnék, gyöngéd és alázatos volt.

— Noel — mondja egyszerre, — jér közelebb.

Noel abbahagyta olvasmányát és atyájához közeledett.

— Fiam, — kezdé az öreg ur nagyon szelid hangon, — nincsen szölvőlvében semmi szemrehányás hozzám?

— Nincs, atyám.

— Beszélj őszintén ... És mit vetnék a szemére, atyám? Nem volt-e ön mindig jó hozzám? A beteg néma maradt.

Kétségkívül nem akart közvetlen felélni fia kérdésére.

Mélyen felsöhajtott.

— Ki tudja? — mormogta, mintegy önönmagához beszélgetve, — ... ki tudja, hogy annyi figyelemmel viseltetem-e irán-

tása megtette az intézkedéseket a miniszter fogadására. Tegnap délután azonban ugyanazon forrásból, melyből az első értesítés származott, következő tartalmú távirat érkezett: „Égyéppen most közbejött haláless miatt a miniszter nem mehet.“ Így a miniszteri látogatás elmarad, a kiállítás bezárása azonban a már tett intézkedéseknek megfelelően holnap, csütörtökön délelőtt tízenegye órakor eszközöltetik.

Arad város közgyűlése. Arad város törvényhatósági bizottsága ma délután 4 órakor tartja meg október havirendes közgyűlést. E közgyűlésen fogják felolvasni Kcsuth Lajos levelét és azokat, akik érdemesnek tartották mentegető levelet küldeni azért, hogy elmaradtak a vértanu-szobor leleplezési ünnepegyéröl.

Arad megye vilálistái. Arad megye legtöbb adótfizetőinek névjegyzékét összeállította a vármegye igazoló-választmánya és az összeállított névjegyzék egy példányát ki van függesztve a vármegye székházának kapuján. A másik példány bezárólag október 28-áig megtekinthető Kósztolányi Imre megyei aljegyző hivatalhelyiségében a hivatalos órák alatt.

A vilálisták névjegyzékének közlését holnapi számunkban meg fogjuk kezdeni.

A földmívelési miniszter a lőtenyésztséért. A magyar lőtenyésztsé fölvendítésé érdekében egymásután teszi meg a sok üdvös intézkedést az új földmívelési miniszter. Ilyen a többi közt a kedvezmény, melyet Bethlen András gróf földmívelési miniszter a vasutársulattól kieszölvőlv a tenyészlovak szállítási áráiban. A kedvezmény abban áll, hogy ezental magángazdák is épp azon leszállított árákat szállíthatják a vasuton lovakait, melyekért az állami méneket vitte eddig a vasut. A magán szállítónak csak azt kell bizonyítania, hogy a lovakat kizárólag tenyésztségi célra szállítja; az ellenőrzést e tekintetben a polgármesterek, illetőleg a fözsolgálatokra bízta a miniszter.

A királyi táblal ügyészségek. A nagyváradi és a többi vidéki kir. táblák mellett szervezendő fögügyészségek közül csak négynek élen fog fögügyész állani. A többiek, mint a költségvetésből kiténik, csak a helyettesek vezetendik. A fögügyészség pedig minden királyi táblánál csak egy tagból fog állni. Ily köül-mények közt a törvényesknél működő alügyészek proccszionális indítványainak fögügyési felülvizsgálatáról ezental sem lehet szó. Holott erre, mint tudjuk, igen nagy szükség volna. De maga a szervezés is megkívánja, hogy a legfontosabb ügyési munkát a legelső fok ne végezze minden felügyelet és ellenőrzés nélkül, mint eddig történt.

A vértanuszobor mint azt a bizottság konstataulta, 2 lábbal kisebb, mint a hogy kikötötték a művészszel. E bajon most már nem lehetvén segíteni, a dolog felett napirendre tértek.

Személyi hir. Sarlot Domokos főkapitány, aki több nap óta szüretelt, tegnap hazatért és átvette hivatalának vezetését.

Iparügy és jöteknység. Az „Alföldi és délmagyarországi általános kiállítás“sal kapcsolatban rendezett kiállításorsját ék nyereményeinek húzása október 31-ikére halasztott el. Az elhalasztás leginkább azért történt, mert a sorsjátéki intézés az aradi közönségnek a kiállítás ügye iránt kedvetlőt fogva tanusított meleg érdeklődését viszonzni

óhajtotta és elhatározta, hogy a sorsjáték jövedelmében a helybeli jöteknység egyletekesíti, ekképen eszközölvén az ipar emelésének és a jöteknység előmozdításának kettős magasztos célját. A helybeli jöteknység egyletekesíti elnökségének ugyanis felajánlotta a kiállítás sorsjátéki intézésébe, hogy az általuk saját hatáskörükben mostantól fogva elárusítandó sorsjegyek értékből h a r m i n c s z á z t ö l l i az illető egylete pénztára javára esik. Tekintettel arra, hogy a kiállítási sorsjegyek darabjának 50 kr az ára s így azokat mindenki megszerezheti másrészt tekintettel arra, hogy a kiállítási sorsjáték értékes nyereménytárgyakkal kecsesget s így a sorsjegyet ellenértéke bizást megvann, remélni lehet, hogy a hasznos és üdvös ezt előmozdítás érdekében egy a jöteknység egyletekesíti elnöksége mint azok tagjai mindent el fognak követni s jelentékeny gyarapodást eredményezik az egyletei vagyonálladéknak. Csak azt említjük még meg, hogy amely egylete elnöksége esetleg sorsjegyeket a felajánló levél kíséretében nem kapva, ilyenekért sziveskedjék a kiállítás titkárságánál jelentkezni.

A mácsal falkavadásztársaság ma kezd meg a parfors vadászatát. Az első találkozás ma délelőtt 10 órakor lesz a mácsai kenndél.

Nagy látványosság volt tegnap a Forray-utczában. A sinterlegény elfogott egy kutyát, mely egy 33. gyalogezredbeli kapitány volt. A kutyának nem lévén szájkosára, a legény hivata érezte magát elfogni azt. A kapitány lovagvesszejével végighuzott a fü képen, majd kiutve annak a szemét. A fü panaszt emelt a kapitányságnál, hol a kapitány ujbl nekirontott és megtörtölvásza. A sinter, Gligor Sándor, látetelet vétetett fel kapott sebeitől.

Gyászrovat. Mély megilletődéssel vették az alábbi gyászjelentéseket, melyek egy pár ismert, derék aradi család gyászát tudatják:

Alólvítottak fájdalmas szívvel jelentik minden rokon, ösmerős és jóbarátak nevében is a felejtetlenül jó édes atya, nagyatyja, após, sógor, rokon és jóbarát id. Kászonyi János, hajnali 3 órakor, élete 86-ik évében, a Mundenható rendelkezéséhez képest történt gyászosan elhunytát. A megboldogult földi maradványai október hó 14-én, d. u. 3 órakor fognak az ág. hitv. ev. egyház szertartásai szerint Perényi-utca 2. sz. házból a helybeli közsírkerben örök nyugalomra tetétni. Béke lengjen a felejtetlen drága halott hamvai felett! Arad, 1890 októ. 13. Ifj. Kászonyi János, Földes Jánosné, szül. Kászonyi Luiza, gyermekei. Institoris Kálmán, Arad v. fögügyözve, Földes János, aradi kir. törv. bíró, vejei. Ifj. Kászonyi Jánosné szül. Benczur Piroska, menyje. Hász Sándor kir. tanácsos, sógora. Özv. Szigetesi Sándorné szül. Hász Luiza, sógorónő.

Alólvítottak fájdalmas szívvel jelentik minden rokon, ösmerős és jóbarátak nevében is Bivrovszky Margitkának, 1890. évi október 11-én, életének 15-ik évében a Mundenható rendelkezéséhez képest történt gyászosan elhunytát. A megboldogult földi maradványai 1890. évi október 13-án, d. u. 4 órakor fognak Kazinczy-utca 9. sz. házból a helybeli róm. kath. sirketben örök nyugalomra tetétni. Nyugodjék békeslén! Aradon, 1890. október 12-én. Tóth Károly és neje szül. Radimeczky Amália, kereszt-szülvök. Tóth Ferencz, Tóth István, Tóth Lajos és családjaik, nagybátyák. Bivrovszky Mihály csokai gazda-tiszt és neje szül. Tóth Eszter, szülvök. Bivrovszky Sándor, Bivrovszky Iona, Bivrovszky Gyula, testvérek. Bucsek Károly és neje, nagyszülvök. Tóth Paula, Tóth Klára, Tóth Teréz, nagynénék.

lessége volt az engesztelés hirdetni és tanácsolni.

— Atyám, — kezdé a fiatal pap halk hangon, — meglehet, hogy a jó isten még sokáig megtartja önt a számunkra. Az ő akarata kifürkészhetlen. Mégis késznek kell lennünk, előtte megjelenni ... Atyám, isten megbocsátja vétkünket.

A haldokló egy mozdulatot tett ágyában,

— Isten parancsolja, hogy megbocsássunk ellenségeinknek.

— És halkabban mintha szölvőlvé a mondani valót:

— Atyám, észrevenni véltem, hogy ön gyűlöli Renandière-t ... Nem tudom ... miért ...

Hazudott a szölvőlv fia ... és élénk pir borította el arcát.

— Kitaláltam, mikor André bevalottá önnök az orvos leánya iránti szerelmét ... Atyám Renandière az ön ellensége és minthogy ön meghalhat meg kell bocsátani Renandièrenek ...

— Soha! — mondja a beteg szölvőlv hangon.

— És a még eddig sáppadt, gyöngye ember egészen megváltozott. Szemei villogtak. Arca biborpiros lett.

— Atyám! — könyörögött a pap.

— Soha! Soha! érted ... Ne beszélj nekem arról az emberről, egy nyomorult ... Ah! ha tudnád ...

— Kérem, könyörgöm atyám ... Eppen nekem nem áll jogodban érte könyörögni! Vanak oly bántalmak, amit te el sem képzelhetsz, oly bántalmak, amelyeket még az Isten sem akarhatja, hogy megbocsássunk és elfelejtünk. És én sohasem fogom azokat elfelejteni ... És gyűlölm fogom ezt az embert utolsó lehelletemig.

Noel térdre borult, Imádkozott.

(Folytatása következik)

Özv. Ceizer Ferencné szül. Helfrich Róza, gyermekei István, Ferenc, Emilia, Lajos és Anna, valamint számos rokonai, jobarájai nevében is fájdalmas szívvel tudatják felejtethetetlen hű férj, édes atya, illetőleg rokon és jobárat Ceizer Ferencnek, f. évi október 13-án éjjeli fél 2 óra-kor, életének 53-ik évében, végelgyengülésben történt gyászos elhunytát. A meg-boldogultnak földi maradványai október hó 14-én, d. u. fél 5 óra-kor fognak fútt 47. sz. házából a helybeli közsérkterben örök nyugalomra helyezettetni. Az engesztelő gyászmisé-ldozat pedig f. hó 15-én d. e. 9 óra-kor fog a helybeli t. Minorita atyák szentegyházában az egék Úrának bemutatattani. Aldás legyen porain! Arad, 1890. okt. 13-án. A temetések az aradi „Entreprise des pompes funebres” ren-dezi.

— Visszarendelt piac. Salac Gyula polgármester egy deputációnak tett ígéretéhez képest intézkedett, hogy a piac ezentúl is a Szabadságtérre legyen s tegnap már ott is volt.

— Adomány. A gyulai hölgyek a vér-tanaszborra koszorút tettek s az e kos-zorura indított gyűjtésből 9 frt 50 kr felmaradt. Ez összeget Gyula város ha-zafás hölgyei nevében Jancsovics Emilné asszony az 1848-49-iki honvédek segélyezésére adományozta.

— Elszállított elmebetegek. A rendőrség tegnap szállította el a Lipót-mezőre Hermann Róza elmebeteg nőt, akiknek az volt a mániája, hogy Bing Ede századéretket fizethetne ki neki, ha akarna, de nem akar. A szerencsétlen nőt Nyáry Béla alkaptány tartotta szóval, mondván, hogy Bing ur ausztráliai aranyokban fog fizetni, majd ráparancsol a város. Her-mann Rózáról azt hiszik, hogy gyógyít-ható. — Ugyancsak tegnap s állították fel Krisztinkovics Teréz elmebe-teg nőt is, aki abban a rögeszmében szenvedett, hogy ő az angol királynő. Hony soit qui ma'ly pense.

— Koszorú helyett. Institoris Kálmán városi főjegyző az ipja bold. Kászonyi János ravatalára szánt kos-zorú fejében 10 frtot adományozott a vá-rosi árvaháza.

— Elemi iskolások száma. Az aradi közési elemi iskolákba beiratkozott össze-sen 3204 tanuló. Ez a szám a mult évi beiratkozásokat 150-nel haladja meg.

— Betörések Kis-Szent-Miklóson. Az aradi rendőrség értesítést vett Kis-Szent-Miklósról, hogy ott kedre virradólag két gazdamberhez beförtök és elloptak tőlök: egy mennyiségű agy neműt. Rendőrsé-günk figyel.

— Eltűnt ékszerök. Mint említettük, ifj. L. ócs Rezső házából 600 frt értékű ékszer eltűnt. A szabaleányt vették gyaruba, de mindeideig nem sikerült rabizonyitani semmit.

— Egő vasuti kocsij. A magyar királyi államvasutak szőlők-szajoli vonalán e hó 10-én este 6 óra-kor egy gyapjuval megrakott kocsit a 25-ik óráz mellett ismeretlen okból kigyult. A vonatvezető a tüzet észrevette, a vonatot megállította s az égő kocsit lekap-csoltta. Szakértők azt hiszik, hogy a tűz a vonat mozdonyának a szikrafogójából eredt, mert a szikrafogó rosszul volt elzárva.

— Egy ármentesítő társulat budgetje. A körös-tisza-maros ármentesítő társulat 1891. évre készült költségelirányzatát már szétküldötték az ártéri érdekeltségi tagoknak. Tervezet szerint a társulat jövő évi összes kiadása 856,245 frt 53 krban, bevételé 856,245 frt 53 krban van elő-íranyozva. A szükségletek a következőleg oszlanak meg: A főigazgatóságnál 725,452 frt 5 kr, a békés-bábocskai szakaszigaz-gatóságnál 42,268 frt, a kun-szent-márton-mindszenti szakaszigazgatóságnál 33,300 frt 68 kr, a mindszent-apátfalvi szakasz-igazgatóságnál 49,224 frt 80 kr. Összesen 856,245 frt 53 kr. — Fedezetek: a békés-bábocskai szakaszigazgatóságnál 6000 frt, a kun-szent-márton-mindszenti szakaszigazgatóságnál 6220 frt a mindszent-apátfalvi szakaszigazgatóságnál 8400 frt, a főigazgatóságnál 835,625 frt 53 kr. Össze-sen 856,245 frt 53 kr.

— Leányrablás. A maganemében pá-ratlan bűntény ez. Suhanczlegények, éjnek idején, csöndes háza lopóznak s az ab-lakon át kilopják ágycából, a fehér vánkoszokon szendergő tizenhat éves leányt, a ház szatrára s ott egy szalmaboglya tö-vében hárman megosztokodnak a kezük közé került leány szépségén, ártatlansá-gán. A vérlátó esetről a következőket írják: Leszkovicsa, természetgyógyász közeg-ében rendkívüli büneset történt. Onya-vicz Mihály földmives egyetlen leányát, a tizenhat éves Annát, éjnek idején kilop-ták ágycából. A leány dulakodhatott rablólival, mert a padlón vérsopandék föl-döztek föl. Az apa néhány csendőrről hajnal felé leánya keresésére indult. A falu határán egy öreg emberrel találko-ztak, aki azt mondta, hogy látta, mikor három leány és Onyavicz leánya egy égő szalmaboglyát állottak körül. A boglya szalmát azért gyujthatták föl, hogy a csendőrrök nyomot téveszessenek. Sok ke-resés után megtalálták az erdőben a leányt. Egy fa alatt sírdogált, melléte Zsifkovics Svetuho nevű legény állott, aki hol vi-gaszalta a kétségbeesett leányt, hol ká-rorkodott. A csendőrrök Zsifkovicsot nyomban letartóztatták s átkísérték a te-mesvári kir. törvényszékhez. A másik két cinkost: Kosztya Nisztort és Ohlar Zsivát nyomozták.

— Egy postafőnök öngyilkossága. Békés-Gyulán Huszka László postafőnök agyonlőtte magát. A szerencsétlen sik-kasztó volt. Ruházatkrényében 2333 frt értéknek megfelelő huszonkét postai pénz utalványt találtak, melyeket a postahivatalban adtak fel. A postafőnök egyiket sem továbbította s a pénz elsik-kasztotta.

— Városi képviselők előterkezelete Heves viták bevezették tények felett, ez jellemzte a tegnapi délután 5 óra-kor tar-tott előterkezeletet, melynek érdekességét az eszmecserék adták meg a tárgyalás szubstrátumát képező kérdések helyett, s ha a közgyűlés is ugyanazon nyomon fog haladni holnap, ami nem valószínűen, akkor hosszúra nyúlt volna s rövidre fogott határozatokra lehet kilitásunk.

Elmők és előadó egy személyben Mül-ler Lajos volt, ki egymásután sorolta fel a közgyűlésen előforduló tárgyakat. A süketnéma iskolának a miniszterium az 500 frt helyett csak 300-at juttatott; in-ditványoztatni fog, hogy a teljes 500-ért újabban írjon fel a város, mert különben az intézet fenntartására nem vállalkozha-tik. Az alsó foku kereskedelmi iskola vá-lasztmányába az elhalálozott Kneffel Ká-rolly helyett új tag választandó. Az érte-kezet itt annyit látott szükségességnek me-gjegyezni, hogy kivánatos volna, ha a hely olyan taggal töltenék be, ki érdekelődik az ügy iránt s az ülésekre s iskola-látogatásokra eljárna, miután e fajta tul-buzgósággal a jelenlegi többi választmá-nyit tagokat éppen nem lehet völdolni.

A szoborbizottság határozatai felett hosszúságú és élénk viták támadtak, melyek végredménye az volt, hogy javaslatába mindenki belenyugodott. Az új leányis-kolának a tervén oly kibővítés találtakót kívánatosnak, mely a női ipariskola át-helyezése által a mostani 4 osztályú pol-gári leányiskolának a megvő épületben felső leányiskolává való kibővítését le-hetővé tenné. A következő sorrendben több jelenlevő által a Tökölly-tér végleges sa-bályozása és kikövezése hangsúlyoztatott, s mivel ez a kö gyűlés elé terjesztendő javaslatban aligha benne foglaltatik, al-kalmasít egy kis kövezési diszkosszióra lesz kilitásunk a közgyűlésen.

A korcsolyázó egyesületnek átenged-endő helye néve nem történt ellenve-tés, de közegészségi szempontból e kér-dés kapcsán azon óhaj lett általánosan hangoztatva, hogy a városligeti tóba a gyárvizek addig is, míg ezen tónak ügye — mely pór alatt van, jobbra vagy balra el nem dől, be ne bocsájtassanak. A költ-segvetés az idő elhalálottsága miatt té-lenként nem tárgyalatott, de indokolt-nak találta az értekezet egyik tagjá-nak azon megjegyzését, hogy a sétányok fenntartására nagyobb összeg veendő fel, miután a kiállítás által megrongált ma-rospartit liget helyreállítása temesebb költséget fog igényelni, azonkívül pedig a fenntartás szempontjából egy czelésrő öntözési berendezés a jövő évre mul-hatatlanul szükséges, különben a nagy fá-radság- és költséggel létesített park tel-jesen pusztulának mdul.

Az értekezet ezzel szétoszlott.

— Lépfene. A Neumann testvérek szeszgyárában egy ökor elhullott lép-fenében. A szükséges óvintézkedéseket megtették.

— Szolgák jutalma. A kiállítás mai bevételé a vállalkozó a kiállítás alárendű személyzete közt fogja felosztani. Nem kel-lesze megfelekednie a szegény rendőrököl sem, akik végtére is az ő érdekében is mü-ködtek.

— Mennyebe került a lutri-pör. A Farkas-féle temesvári lutripör ez idő szent-ri az államnak már belekerült 1600 fo-rintjába. Ki fizeti ezt meg, ha Farkast felmentik?

— Betörés. Ladu ve r István m.-ban-hegyesi lakos házába az ablak kifésztése után ismeretlen tettes behatolt és elvitt on-nan egy sereg kisebb-nagyobb tárgyat 530 frt értékben. A tettest nyomozza a csend-őrség.

— József főherczeg díjazott körtöl. A Margitsziget nemcsak virágos kert, ha-nem gyümölcsös is. Különösen a kör-tefa valóságos óriásokat terem a szig-eter földjében. Mikor József főherczeg a legutóbbi árviz idején egymaga lakott kiinn a szigeten, a gyümölcsösben segit-tett Magyar György főkertésznek ama gyönyörű gyűjtemény összeállításában, melyet a Margitszigetröl küldetett Bécsbe, a gazdasági kiállításra. Ötven darabból állt a gyűjtemény és minden darab más-más faját mutatta be a Margitszigeten termő körteféléknek. A kiállított példá-nyok első diszkolevet kaptak.

— A hajusz. Bécsben egy sajtászertű eset képezi arisztokrata és polgári körökben közbészéd tárgyat. Az affaire értelmi szor-zója az ismeretes magyarországi sportsman, Póchy Andor; ez ugyanis a minap pajkos jökédvében fogadást ajánlott sportbarátjának, hogy rövid idő alatt kieszkölt, mikép a Sach-er-féle vendéglő összes pincczérei egy meghatározott napon kénytelenek lesznek hajuszaitak lebe-terválni. A sportsmanek ráállottak a fo-gadásra és Póchy, a Rothschild-czag dispo-nense, Morpurgo báró által támogatva, ke-resztülvitte, hogy Sachernek, ki férjének be-tergése alatt az ízületet vezette, a vendéglő összes alkalmazottjainak különbeni elbocsát-tását mellett meghagyta, hogy október első-jéig hajuszaitak lebevertálják. A pincczére tudni sem akartak erről a barbár rendelté-ről s inkább voltak készek a szolgálatból ki-lépni, semmint arcukat ettől a disztól meg-fosztani. Október elsőjén csakugyan kilenc pincczer kilepett a szolgálatból, kik közül egy 22, egy másik 15 esztendőn át volt ebben a vendéglőben alkalmazva. Az esetet Bécsben sokféleképpen kommentálják.

— Humánus ezredes. Dicséretes dol-got mondanak el Müller Adolf ezredesről, a 46-ik ezred parancsnokról. Szegeden az ezrednél szolgált S. Emil önkényes, a ki nem igen bírta megynerni a tisztkar rokonoszenvét. Sok kellemetlenség volt abban az időben, midőn a századnál szol-gált s ez birta rá arra, hogy a tisztvisz-gáltról önkényesen visszalepett és saját akaratából egyenesen Bécsbe ment az ez-reddel, hogy törvény értelmében leszol-gálja a keserves második esztendő. Mül-ler ezredes, mikor a visszalepés tulajdon-

képi okát meghallotta, kezébe vette az elkeseredett ifju ügyet és segitett rajta. S egy este, mikor örszolgálatban volt, parancsot kapott az ezredestől, hogy más-nappal reggel 8 óra-kor jelenjék meg egy ki-jelölt helyen, ahol biztossággal meg fog-ják vizsgálni tanulmányait s ha megfelel, nemcsak hogy második évet nem szolgál, hanem abban az elbánásban részesül, mi-ben a rendes időben és szabalyosan viz-sgizott többi önkényes. S, aki egyik leg-szorgalmasabb tanulója volt Szegeden az Önkényesi iskolának, két kézzel kapott az alkalom után s az ezredes parancsa szer-int letette a vizsgálatot, még pedig igen jó eredménnyel. Ma már otthon van ő is.

— Hány ismert nyelv van a földön? A jeles nyelvbuvár Müller Erigyés 300 ismert nyelvet különböztet meg, s ezeket a következő tizenhárom csoportba osztja: 1. az ausztráliai szigetentegenen a papuák 2 nyelvvel; 2 a hottentották 4 nyelvvel; 3. a kafferek vagy bantu 25 nyelvvel; 4. a negerek 58 nyelvvel; 5. az ausztráliai 19 nyelvvel; 6. a malaj-polynezi 36 nyelvvel; 7. a turani vagy mongol 39 nyelvvel; 8. a sarkvidéki 8 nyelvvel; 9. az amerikai (az északon és délen levő ös-lakók) 61 nyelvvel; 10. a dravidai 10 nyelvvel, végül a 12-ik csoportban a kö-zéptenger-melléki nyelvek száma 95. Ebbe tartoznak a modern nyelvtel: angol, francia, olasz, spanyol, német; továbbá a persa, a hindosztáni, a héber, görög, román, stb.

— Egy miniszter 15 krajczárja. Pá-risból írják: A napokban történt, hogy a Boulevard de Donne-Nouvellem közle-kedő egyik omnibuszra egy elegánsan öltözött alacsony termetű, de erős, szio-gyor arcz kifejezésű ur szállott fel. A kon-dukto ósi szokás szerint csakhamar kö-vette őt a kocsiba és a hat sous (15 kraj-czár) viteld jk kérte. A kis ember zavrat-tan kezdte átkutatni összes zsebeit, mi-közben mindjohaban elpirult, míg a kon-dukto már követelőleg tartotta markát a szerencsétlen utas orra elé. Ez ebben a kinos helyzetben végre is dadogva val-lotta be, hogy nincs nála a pénztárcaja, s valószínűleg otthon felejtette. A kon-dukto, ki az ilyen épen nem ritka frázzi-sokhoz már hozzá szokhatott, természet-sen mit sem hitt ebből a vallomá-sból, s a szegény utas tudomására hozta, hogy ha nem tud fizetni, le kell szállania a kocsiról. De ez nem ment oly könnyen. A kis ember dühbe jött, kiabált, fenyegetődzött s csak akkor hagyta el a kocsit, amikor már a konduk-to akart segíteni ebben. S az ugryszólván kidobott utas, alig, hogy lábai ismét a boulevard makadamját érték, sietett az omnibusz-társasághoz és panaszt emelt. Itt sült ki azután, hogy a kis ember, ki-vel oly durván bántak, senki más, mint Goblet, Franciaország volt minisz-tere. Az omnibusz-társaság persze azon-nal állást hívott össze, maga elé ezítalta a brutális konduktort, ki töredelmesen be-valtott minden, azzal védekezve, hogy a társaság szabályai értelmében senkit, le-gyen az maga a társaság élnoke is, ingyen nem kocsikázthat. S az ülés a konduktornak igazat adott. Együttal azonban feliratot intézett a volt minisz-terhez, melyben sajnálattal fejezi ki a tör-ténet felett, megjegyyezve, hogy a kon-dukto csak helyesen járt el. Ebben a kis incidensben azután most egész Paris az egyenlőség egy újabb és eklatáns ma-nifestumát látja, mely szerint az egész vi-lág a hat sous nivaújára van helyezve.

— Rövid hírek. Nagy tűzvész pusztított Dévényben, hol tizennyolcz ház és csür hamvadt el s egy kis leány is a lángok közé veszett. — Aszóó közelében egy fiatal pa-rasztleány a vasut mellőli bokrokból hirtelen elngorva, a teljes erővel robbogó vonat elő vetette magát; a mozdonyvezető látta ugyan, de már nem állhatta meg a vonatot, mely agyonzajolta a szerencsétlen leányt. — Pozsony ből miniszteri engedéllyel legközelebb ötszáz kiló dinamitot szállítanak Szerbiába.

— Szerencsen a czukorgyári vendéglőben, mely nem rég épült, tíz ember egy billiard-asztal vitt a lépcsőn, a győnge lépcső lesza-kadt s mindnyájan lezuhantak a nehéz asz-talal együtt; a legtöbben súlyos sérüléseket szenvedtek s a bíróság felelősségre vonja Blau építőmestert. — Szolnokon egy Popovics nevű 70 éves díjnok kivégezte magát; husz év óta dolgozott mint díjnok, de már elő-regedett, nem gözte jól a munkát, elbocsát-ták s mert koldulni nem akart, mérget ivott.

— Operett-ujdonság lesz az aradi színházban e hó 17-én és 18-án; nár másod ki operett-premier lesz azon rövid idő alatt, hogy a társulat itteni mü-ködését megkezdte. A „Sataniel” Ferron Adolf három felvonásos operett-jére, melynek első előadása p ó n t e k e n lesz, szintársulatunk nagy szorgalommal készül. Ez előadásban mind az öt öne-kesnek részt vesz — oly ensemble nyújtvá, melynek párját vidéki színház nem igen mutathatja fel. A czimszerepet, mely egyike a legnehezebb operett szerepek-nek, Somló né játsza, kinek alkalmos nyilik úgy ének művészetét, mint alkalkitóképességét bemutatni. Ná-dor E. elhagyott bárólicsaszonyt, G on-dor É. francziakodó nevelőnököt, Kö-vessiné egy fúrge csaplárleányt, Do-roghy Laura pedig a grófnét játsza. Szerepekre valamennyien kiváló gondot fordítanak, ugyszintén a férfiszereplők: Kóvessiné, Nyilasi, Kozma, Sze-keres, Dayka és Rózsa mindent elkövetnek a siker érdekében.

— A darab Svédországban játszik a mult század végén, s oly gazdag érde-kes jelenetekben, hogy a figyelmet az utolsó jelenetig lekötöi. Rendkívül szép a 2-ik felvonásfínálaja melyen — németope-rettben igazi kuriozum gyanánt — ma-gyar dal hangzik fel, magyar tánc s magyar népeletből vett tabló kíséretében,

ezt egy dallamos ländler követi s végül egy élénk orosz dal zendül fel szintén tablókával, melynek végén az ördög égő krampampuli varázsol elő a földből, hogy lérszertítve a társaságot, az állözött bárólicsaszonyt megmenthesse.

Felhívjuk még lapunk közönségének figyelmét az operettet megelőző győ-nűrő uverturára is, mely a darab szép szavait bravourral összeállitva foglalja magában. Barna Lszó karnagy előadó buzgalommal tanította be a darabot s már ez az egy szám is kiváló élvezetet van hivatva nyújtani a zeneértő közön-ségnek.

„Serge Panine” tegnap esti elő-adásá végleg meggyözött arról, hogy a közönség a drámai közönyzetet is ke-gyeiben hordozza, és érdeklődéssel kíséri működését. A ház, a meglehetős régi da-rabura, csaknem teljesen megtelt, s a tu-tesznek olykor nagyon erős kitörése zu-gott fel. A czimszerepben Somló Sándor a kifogástalan küszültség minden előny-vel hatott. Látszott, hogy utolsó izeig tisztában van szerepével, s magas intelli-genciájának egész erejével domborította ki a legkisebb mozzanatát is e szerepek, melyet a legszebb szüandpi si-kerei közé sorolhat. A közönség — mely a szerep által felkeltett ellenszenven-ség daczára is helyesen méltányolta a kitűnő művészt, — több ízben zajosan lámpák elé tapsolta Somlót, kinek révén Augyal Illus (Jeanne), és Hava s Aranka (Micheline) is előtérbe jutottak. Ösztöködtek az elismerésben Follin-susz né (Desvarenessé), és Bács s (Herczeg). Sza kacs (Cayrol) csupa tűz és szenvedély volt és nagyon rokon-szenvenné tette ezt az egyéniségét nagyon találó szerepet. Kisebb szerepekben Póchy (Pierre), Rózsa s (Maréchal) és Doroghya Laura (Susanna) tetszettek. Az össziáték pompás volt, és a rendezés dícséri mésteret. Konstataljuk, hogy a dráma erősen hódít.

— Párisban és — Aradon . . . . Sar-dou most naponkint 1 óra-kor megjelenik „Kleopatra” próbáin és ott marad egész 6-ig. Ébed után, este 8 óra-kor ismét eljön és éj-félig marad a próbaknál. Ez így megy négy hét né l o v á b b. Vajjon mit szólnának a mi művészeink és művésznőink, ha így kel-lené dolgozniuk? . . . .

Közzgazdaság.

Vegyes közlemények.

— Az aradi kereskedelmi és iparka-mara ezenell tudatja a m. kir. államvas-utak gépjárára és a díogyör m. kir. vas-és acélgyár részére 1891-ben szükséges faanyag szállítása iránt közzétett pályá-zati hirdetésmre a kamarai irodában a hi-valatos órák alatt betekinthező.

— Kivitelünk szeptemberben. Magyar-ország gabona-, hüvelyesek-, liszt-, örle-mény- és rizs-kivitele szeptember havá-ban az országos m. kir. statisztikai hiva-tal adatai szerint a következő volt:

Buza 1—127,481 métermázsza (augusz-tus havában 1,156,559 mm., mult év szept-tember havában pedig csak 334,426 mm.) kétszerese 1,701 mm. (augusztusban 421 mm.), roza 238,887 mm. (augusztusban 283,660 mm.) árpa 993,662 mm. (augusz-tusban 603,609 mm.), zab 124,063 mm. (augusztusban 139,033 mm.), köles 2065 mm. (augusztusban 803 mm.), bab 66,594 mm. (augusztusban 49,093 mm.), mult év szeptemberben 71,663 mm.), másféle hü-velyesek 4972 mm. (augusztusban 3659 mm.), kukorica: 42,008 mm. (augusztus-ban 44,601 métermázsza), maláta 4692 mé-termásza (augusztusban 6321 métermázsza), rizs 20,867 métermázsza (augusztusban 3373 mm., mult év szeptemberben 13,162 mmázsza), liszt 513,360 mm. (augusztusban 318,446 mm., mult év szeptember havá-ban 293,965 mm.), másféle örlemények 15,628 mm. (augusztusban 7248 mm.), mult év szeptember havában 9830 mm.) — A közöltekből kitűnik, hogy buzakivitelünk ismét jelentékeny volt, de a folyó év augusztus havi kivitelhez 29 ezer mé-termászával csökkent, a mult szeptember havi kiviteléknél azonban 893,155 mm-ázsával nagyobb volt, lisztikivitelünk egy a folyó év augusztus havi, mint a mult év szeptember havi kivitelnél is jóval jelentkenyebb volt és pedig 194,704, illetve 219,35 mmázsával. Általában pe-dig kitűnik, hogy az összes termények-ből, melyek az említett csoportosítá-snál kimutatva vannak, a köles kivete-lével, jóval nagyobb volt a folyó szep-tember havi, mint a mult év szeptember havi kivitel. A részletesezből kiláglilik, hogy folyó év szeptember havában bu-zából kiment Ausztriába 770,035 mm., Svájczba 188,868 mm., Németországba 109,164 mm., Braziliába 40,281 mm., Nagy-Britaniába 14,361 mm., Olaszországba 4668 mm., Orszországba 104 mm.; roz-sból Ausztriába ment a kivitel nagyrésze 233,820 mm.; árpából Németországba 437,485 mm., Ausztriába 319,956 mm., Nagy-Britaniába 166,511 mm., Hollan-diába 49,005 mm., Svájczba 14,733 mm., más államokba 6972 mm.; zabból Ausztriá-nak volt legnagyobb importja tölnük 123,924 mm., hasonlóan kukoriczából 41,191 mm., kölesből 1860 mm., Ausztriába ment 23,916 mm., Németországba 27,190 mm., Svájczba 7,301 métermázsza, Fran-cziaországba 3075 mm., Belgiumba 2718 mm., Romániába 540 mm., Bulgária- és Kelet-Ruméliába 231 mmázsza, Szerbiába 115 mm., más államokba 1608 mm., más-fele hüvelyesekből Németországba 2249 mm., Ausztriába 1669 mm., Svájczba 400 mm., Romániába 350 mm., más államokba 304 mm., malatából Németországba 2627 mm., Ausztriába 1662 mm., más államokba (Svájcz, Bosznia és Herczegovinába) 403 mm., rizsből Ausztriába 19,324 mm., más

államokba (eből Bosznia és Herczegovi-nába 1129 mm.), 1543 mm., liszt Ausz-triába 331,753 mm., Nagy-Britaniába 85,453 mm., Németországba 43,171 mm., Braziliába 16,376 mm., Franciaországba 15,129 mm., Bosznia- és Herczegovinába 6,784 mm., Svájczba 6,523 mm., más álla-mokba 2161 mm.; másféle örlemények Ausztriába 13,491 mm., Svájczba 983 mm., Orszországba 900 mm., Németországba 296 mm., más államokba 41 métermázsza.

— Zonarendszerű személy- és pod-gyász díjszabás életbe léptetése a bihari helyi érdekek vasutakosa. Folyó évi október hó 15-ével a bihari he-lyi érdekek vasutakon is a zonarendszerű személy- és podgyász-díjszabás fog életbe lépni, minek következtében az ezen vasut mentén fekvő községek egymásközti, va-lamin főkép Nagyváraddal való forgalmában az eddigiéknél jóval olcsóbb me-nettilljak fognak érvenybe lépni. Az új díjszabás, valamint a hozzátartozó „Altal-ános határozmányok” az egyes állomá-sokon megtekinthezők, esetleg 20 kr-t megvehetőek. Budapest, 1890. október hó 10. Az igazgatóság.

Ujaradi hetivásár.

(Saját tudósítónktól.)
Uj-Arad, okt. 14.
Gyenge behozatal, jó vételkedv, szilárd ár-irányzat.
Buza: 1000—1200 métermázsza, m.l-mok, üzerek, fizettek minőség szerint 6 frt 70 kr-t, 7 frt 10 kr-ig métermázsánként.
Rozs: Alig 100 métermázsza a pia-czon, gyorsan elkelt 6 frt métermázsánként.
Tengeri: 500—600 métermázsza 4 frt 60 kr, 4 frt 70 kr métermázsánként. (L. D.)

Ujaradi gabonapiacz.

Oktober 14.
Mértékelt behozatal, buza 6.80—7.10 frtig, kukorica 4.50—6.0.

Budapesti gabonatözsde.

Oktober 14.
Amerika 1/4 centtel magasabb, jó kinálat. élénk vételkedv, szilárd irányzat. 2,000 méter-mázsza forgalom. 5 kr-al magasabb árak.
Tavaszi buza 7.82—8.3; őszi buza 7.48—19; kukorica 5.91—5.92; zab 6.80—2; 1891. évi repzse 13.50.

Szeszűzlet.

Oktober 14.
B. Sz e s z : Készaru nagyban 52.—; ki-csinyben 52.50; fordó nékál, per 100 l. %, bele-értve 35 frt fogszatást adót.

Hivatalos árfoalyamok

a budapesti áru- és érték-tözsden
Budapest, 1890 október 14.

Magyar aranyárak 4%	101.93
papírárak 5%	92.10
vasuti kölcsön	—
keleti vasuti államkötvény, I. kiboc.	—
— II.	—
— III.	111.75
földterhermentési kötvény	—
— záradékkal	—
Temes-bánfői földterhermentési kötvény	—
— földterherment. kötv. záradékkal	—
Erdélyi földterhermentési kötvény	—
Hörvát-szlavon földterhermentési kötvény	104.—
Magyar szőlőszemelési kötvény	—
nyereményországgy-kölcsön	137.—
Tiszaszakályozási és szegedi sorsjegy	128.25
Osztrák járalké papírban	88.25
— ezüstben	88.50
— aranyban	107.50
1890-iki államorsjegyek	137.50
Osztrák-magyar bankrészevény	99.10
Magyar hitelbank-részevény	35.—
Osztrák hitelintézet-részevény	307.90
Ezüst	—
Cs. és kir. arany	3.40
20 frankos arany (Napoleonkor)	3.05
Német birodalmi márcá	56.40
Londen	111.90
20 márcás arany	1.29

Aradvárosi színház.

Évadberlet Havi bérlét
16. sz. 11. sz.

Szerda, 1890 október 15-én:

Sakk a királynak.

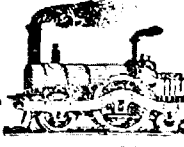
Klasszikus vígjáték 4 felvonásban. Irta Schaeffer Hipp Agost, Fordította Dóczy Lajos.

SEMÉLYEK:

I. Jakab Anglia királya	Szakács
Henrik fia	Doroghya Laura.
Erzsébet leánya	Hava s Aranka.
Lennox herczeg	Rózsa
Cecil Róbert	Szepesi
Róbert Viscount Rochester	Palotai
Lord Chandos	Péchy
Lord Montgomery gróf	Czakó
Lord Rich Henrik	Szilágyi
Lord Hay	Bács
Lady Montgomery	Follinuszné
Lady Chandos	Szakácsné
Lennox herczegné	Gondáné
Lady Cope Izabella	Arányi Bella

VASUTI VONATOK MENETRENDJE.

Aradról-Budapestre.						Aradról-Temesvárra és vissza.						Aradról-Gurahonczra és vissza.																																										
Állomások	Személy-vonat	Gyorsvonat	Személy-vonat	Vegyes-vonat	Vegyes-vonat	Állomások	Vegyes-vonat	Vegyes-vonat	Személy-vonat	Állomások	Vegyes-vonat	Vegyes-vonat	Személy-vonat	Állomások	Gyorsv.	Szem. v.	Vegy. v.	Állomások	Gyorsv.	Szem. v.	Vegy. v.																																	
Arad indul	2.10 d. u.	7.45 reg.	9.05 este	6.46 reg.	8.22 d. u.	Arad indul	1.41 reg.	2.24 d. u.	9.10 e.	Arad indul	1.41 reg.	2.24 d. u.	9.10 e.	Gurahoncz ind.	4.30 reg.	3.20 d. u.	12.30 d. u.	Budapest ind.	8.15 d. e.	4.40 este	6.30 reg.	3.25 reg.	Arad ind.	4.30 reg.	3.20 d. u.	12.30 d. u.	Gurahoncz ind.	4.30 reg.	3.20 d. u.	12.30 d. u.																								
Kurtica	12.37	8.10	9.36	7.25	6.03 este	Uj-Arad	7.9	8.44	9.22	Arad ind.	1.41 reg.	2.24 d. u.	9.10 e.	Arad ind.	4.30 reg.	3.20 d. u.	12.30 d. u.	Arad ind.	4.40 d. u.	6.50 reg.	3.25 reg.	3.25 reg.	Budapest ind.	8.15 d. e.	4.40 este	6.30 reg.	3.25 reg.	3.25 reg.	3.25 reg.	Arad ind.	4.30 reg.	3.20 d. u.	12.30 d. u.	Gurahoncz ind.	4.30 reg.	3.20 d. u.	12.30 d. u.																	
Csaba	1.54	9.14	11.05 éjjel	8.51 d. e.	7.51	Németség	7.31	8.19	9.01	Vinga	7.58	8.47	9.24	Vinga	7.24	8.12	8.50	Németség	7.25	8.13	8.51	8.51	Arad ind.	4.40 d. u.	6.50 reg.	3.25 reg.	3.25 reg.	3.25 reg.	3.25 reg.	3.25 reg.	Arad ind.	4.30 reg.	3.20 d. u.	12.30 d. u.	Gurahoncz ind.	4.30 reg.	3.20 d. u.	12.30 d. u.	Arad ind.	4.40 d. u.	6.50 reg.	3.25 reg.	3.25 reg.	3.25 reg.	3.25 reg.	3.25 reg.	Arad ind.	4.30 reg.	3.20 d. u.	12.30 d. u.	Gurahoncz ind.	4.30 reg.	3.20 d. u.	12.30 d. u.

Tűzifa

jó száraz. kitűnő minőségű, tömörülten rakva kapható a

Walder-féle fűrészgárában.

4 ürméter tiszta cserhasábfá I. rendű	11 frt.
4 " bükkhasábfá I. "	11 "
4 " lágú tűzifa (zsenedelyhulladék)	3 "

Gyűjtőanyag ingyen hozzá
a hazavitel 2 ürméternek kerül 40 krba.

Kerestetik

egy bécsi férfuhagyár által, készítményeinek Aradon felállítandó főüzletében való eladására, egy ügyes kereskedelmi képviselő.

Ezen képviselőnek az eladásban különös jártassággal kell bírnia és a szükséges óvadék lefizetésére képesnek lennie.

Az ezen állás iránti ajánlatokat kérjük M. F. betűk alatt Bécsbe intézni: an die Annoncen-Expedition M. Dukes in Wien, I., Wollzeile 6. 699-2-2

Hirdetmény.

Az 1891. évi egyes adó kivétési munkálatok fogadására a vendékek lévén, felhívják Arad szab. kir. város lakosságát, miszerint az adóköteles egyének és tárgyak összeírására kiküldött hatósági közegek kérdéseire lelkiismeretesen és legjobbjuk tudomása szerint feleljenek, mert ki az összeíró közegeket valóban bementésekre tévuttra vezet, vagy munkájukban bármilyen akadályozza, az 1883. évi XLIV. t.-cz. 10. §-a értelmében 1-50 frtig terjedhető bírsággal lesz sújtandó.

Felhívják továbbá a város közönségét, miszerint az adókövetés alapján szolgáló adóköteles vállalkozás mellett az adóügyi osztályban vehető át, az alább kitűzött határidők alatt, a polgármester megbízásából, Kelenyi János adóügyi alszámvivőnél, a saját érdekében beadni el ne mullassa, és pedig:

A házberjöveldelmi vallomások az 1890. évfolyamán keletkezett új házakra vonatkozólag az állami vagy községi, vagy állami és községi adómentes lakrészek külön feltüntetése mellett f. évi november 15-ig.

A kereseti adó III. osztálya alá tartozó és az 1890. évfolyamán keletkezett üzletek, kereskedések, vállalatok, iparok vagy más előre nem tudható jövedelmű haszonhajtó foglalkozások jövedelmeire vonatkozó vallomások f. évi november 15-ig.

A kereseti adó IV. osztálya alá tartozó meghatározott évi vagy havi fizetés élvezők évi vagy havi illetményeikre vonatkozó vallomásaikat, — továbbá a tökéletes adó tárgyat képező kamat- vagy életjáradékra vonatkozó vallomásokat folyó év november 15-ig.

Az általános jövedelmi pótadó kiszámításánál levonandó ingatlanokra betáblázott és a folyó évben tényleg fizetett adóssági kamatokra vonatkozó vallomások folyó évi december 15-ig.

Az eb-afára vonatkozó vallomások az 1890. évi januárius hó 8-ig.

A nyilvános zámadásra kötelezett vállalatok és egyletek jövedelmeikre vonatkozó vallomásaikat 1891. évi februárius 28-ig.

A fent érintett vallomások pontos beadása a felek érdekében lévén, megjelöztetik, miszerint a házberadó és III. osztályu kereseti adó az 1891. és 1892. évekre fog ezáltal megállapítottatni, továbbá, hogy az adó tárgyának az adóköteles jövedelmeknek a kimutatás megkérdésével szembeállított eledelmek az 1883. XLIV. t.-cz. 100. §-a értelmében 1 frttől 500 frtig terjedhető bírsággal lesz sújtva.

Arad szab. kir. város tanácsának 1890. szeptember 27-én tartott üléséből.

A városi tanács.

A kiállítás bezárása

alkalmából alulírott társulat, kiállított majolika és Terrakotta árukat — hogy vissza ne kelljen szállíttatni —

nagyon leszállított áron elárúsítja.

Az ungvári porcellán és agyagipar részvénytársaság.

Hirdetés.

A nagyméltóságú földmívelésügyi m. kir. minister 53550. 54435, 54791 és 54818 1890. számok alatt kiadott rendeletei nyomán közhírré tették, hogy a szász kir. kormány hatóság megengedte, miszerint a kőbányai sertés vesztglöben 10 napon át felügyelet alatt szabályos származású és egészségi bizonyítvánnyal ellátott élő sertések Magyarországból a bodenbach-tetscheini és zitati határszélel beléplő állomásokon át, az illetékes hatósági állatorvos által történt megvizsgálás után a lipseai vágóhidra bevitetesnek.

A bajor kir. belügyminiszterium a sertéseknek élő állapotban Ausztria-Magyarországból a bayreuthi, fürthi és a reuchenbaelli vágóhidra való szállítást az illetékes ellenőrző állatorvos által történt megvizsgálás után megengedte. Az oppelni kir. kormányelnök szintén megengedte, hogy Ausztria-Magyarországból származó sertések Bielitz-Bialáról és Köbányáról a berlini közvágóhidra a szabályos felülvizsgálat után beviteteszenek. A morvaországi cs. és kir. helytartóság a haszonállatoknak (őkor, bika, tehén, tinó, juh és kecske) Magyarországból Morvaországra való bevitelét tiltotta. A levágásra szánt állatok ellenben őkor, bika, tehén és juh. szabályosul kiállított marha-levelekkel a brünni és ólmützi vágómarha vásárra vasuton bevitetek.

E szerint tehát a Magyarországból Morvaországba bevitt vágómarhának — más mit levágás czéljaira való eladása, ugyszintén tilva van ilyen állatoknak más helyre avagy legelőre hajtása.

Aradon, 1890. szeptember 27-én.

A városi tanács.

Arverési hirdetmény.

Arad sz. kir. város gazdasági széke a vásártéri hönvéd-husár lakánjánál eszközölt építkezések alkalmával kikerült épületkövek eladása iránt f. év október hó 20-án d. e. 10 óraker arverést tart.

Kikiáltási ár 100 frt.

Bánompözületende a kikiáltási ár 10 százaléka készpénzben vagy elfogadható értékpapirokban.

Az arverésben részt lehet venni szóbeli és írásbeli ajánlatokkal.

734 | 1890. 698-2-3

Arverési hirdetmény.

Melynél fogva alulírott közbirtokossági megbízott részéről ezennel közhírré tételük, hogy a vadászati határban ugynevezett Nagy-széki legelőn levő cser, körte, gyertyán és tölgyfa 1890. évi október hó 27-én d. e. 9 óraker és következő napjain készpénz fizetés mellett el fog adatni.

Az arverési feltételek addig is az alulírott-nál bármikor megtekinthetők.

Simonyifalván 1890. évi október hó 10-én.

Páll Pál,
jegyző, mint a közbirtokosság megbízottja.

Holtzer Mihály utóda

FÉRFI-RUHA RAKTÁRA

ARADON, Andrassy-tér 9. sz. (Casino-épület), valamint Vörösmarty-utca és Petöfi-utca sarkán (a volt királykávész ház helyiség.)

Rendkívüli alkalom férfi- és gyermek-ruhák olcsó beszerzésére.

Egy csodtömegének olcsó árni megszerzése folytán mindennemü **férfi- és gyermekruhák, öltönyök, kabátok, nadrágok, köpenyek, éjjeli köntösök, esőköpenyek, szűrök** stb. stb.

Az őszi- és téli idényre tulhalmozott raktár miatt különös olcsó árban kaphatók.

Ajánlja a dus választékú raktárát a legfinomabb **brünni, francia, angol és hazai szövetekben** és miután egy elsőrendü kitiünö szabászal rendelkezem és e szerint a n. é. közönség minden igényeinek a legpontosabban megfelelek.

Vidéki megrendelés esetén csak a mellbőség megjelölése szükséges.

Maradtam tisztelettel
HOLTZER MIHÁLY utóda.
669-22*